ÂSIM BİN SABİT (radıyallahü anh)

Eshâb-ı kiramın meşhûrlarından ve muhariblerinden. Âlim ve edip bir zât. İsmi Âsım bin Sabit bin Ebi'l Eklah-il-Ensârî olup, künyesi Ebû Süleymân'dır. Annesi Şemûs binti Ebî Âmir'dir. Hayatını dîni İslâm uğruna savaşlarda geçirdi. Vefâtından sonra'da Allahü teâlâ onu müşriklerden muhafaza etti. Doğum târihi belli değildir. Âsım (radıyallahü anh) hicretten önce îmân etmişdir. Ensârdan, ya'nî Medineli'dir. Nâzil olan âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîfleri hemen ezberlerdi. Bir oğlu Muhammed'dir. Bir oğlu da meşhûr Arap şairi Ahvas'dır. Kız kardeşi Cemile binti Sabit, Hazreti Ömer'in hanımıdır. Hazreti Ömer'in oğlu Âsım bin Ömer bu hâtundan dünyâya gelmiştir.

Âsım bin Sabit (radıyallahü anh) hicretin dördüncü (m. 625) senesinde vukû' bulan Uhud gazâsından sonraki Recî" vakasında şehîd olmuştur. Peygamberimiz (aleyhisselâm) muhacirlerden Abdullah bin Cahş (radıyallahü anh) ile onu kardeş yapmıştır.

Peygamberimiz (aleyhisselâm), Bedir gazâsının gecesinde Eshâb-ı kirama nasıl harb edileceğini, harbde hangi usûlü takib edeceklerini sordu. Âsım bin Sabit (radıyallahü anh) eline yayı ve oku aldı. "Yâ Resûlallah, Kureyş kavmi ikiyüz zira' (100 m.) veya daha yaklaştıkları zaman yayla okları kullanırız. Kureyşliler bize ve onlara taş yetişecek kadar yakınımıza geldikleri zaman taşla mücâdele ederiz, taşlarız. Kureyşliler, bize ve onlara mızrak yetişecek kadar yakınımıza geldikleri zaman kırılıp, parçalanıncaya kadar mızrakla mücadele ederiz. Kırılınca mızrağı bırakırız" dedi. Kılıcını alıp kuşandı ve onu sıyırarak "Kılıçlarımızı sıyırır ve de kılıçla çarpışmağa tutuşuruz" dedi. Peygamberimiz (aleyhisselâm) bunu beğendiler ve "Harbin icâbı budur. Bu tarzda çarpışılması lâzımdır. Çarpışan ve vuruşan Âsım'ın çarpışması gibi çarpışsın," buyurdular. Bedir harbi bu şekilde yapıldı ve meleklerin de yardımıyla Allahü teâlâ zafer ihsân eyledi. Âsım bin Sabit (radıyallahü anh) bu gazâda Kureyş'in ulularından Ukbe bin Muayt'i öldürdü. Bu Ukbe Mekke'de Peygamberimizi (aleyhisselâm) boğmaya kalkmış ve hayatına son vermek için çalışmış azılı müşriklerden

(puta tapanlar) idi. Peygamberimizin (aleyhisselâm) hicreti üzerine “Ey Kusvâ (Peygamberimizin (aleyhisselâm) devesinin adı) adındaki devenin binicisi, hicret edip bizden uzaklaştın. Fakat pek yakında beni atlı olarak karşında göreceksin. Mızrağımı size saplayıp, onu kanınızla sulayacağım. Kılıçla hiç örtülü yerinizi bırakmayacağım.” Mânâsına gelen beytler söyledi. Peygamberimiz onun bu sözlerini işitince, “Allahım onu yüzü koyun, burnunun üzerine düşür” diyerek duâ etti. Ukbe bin Ebî Muayt, Bedir’de Kureyş ordusunun yenildiğini anladığı zaman kaçıp kurtulmak için atını sürdü. Fakat hayvan hiçbir şey yokken birden ürkmüş ve Onu yere vurmuştu. Resûlullahın duâsı ortaya çıkmıştı. Abdullah bin Seleme (radıyallahü anh) de onu esîr etmişti. Peygamberimiz (aleyhisselâm), Âsım bin Sâbit’e (radıyallahü anh) Ukbe’nin cezalandırılmasını emretti. Ukbe: “Yazıklar olsun sana ey Kureyş cemaati. Şunlar arasında neden bir tek ben öldürülüyorum?” dedi. Peygamberimiz, “Allah ve Resûlüne olan düşmanlığından dolayı” buyurdu. Ukbe “Yâ Muhammed, kavminden herkese yaptığını bana da yap. Onları öldürürsen beni de öldür. Onlara emân verirsen bana da emân ver. Onlardan kurtulmaları için para alırsan, onlar gibi benden de al. Yâ Muhammed, Sen beni öldürürsen, küçüklere kim bakacak?” dedi. Peygamberimiz: “Sen hele Cehenneme girmeye bak, onları Allah’a bırak. Ey Âsım git, onun boynunu vur” buyurdu. Âsım gidip Ukbe’nin boynunu vurunca Peygamberimiz: “Vallahi; Allahı, Resûlünü ve Kitabı (Kur’ân-ı kerîm) inkâr eden, Peygamberini işkenceden işkenceye uğratan senden daha kötü bir adam bilmiyorum. Allahü teâlâya hamd ederim ki, senin ölümünden dolayı gözümü aydınlattı.” buyurdu.

Âsım bin Sabit (radıyallahü anh) Uhud’da bulundu ve Resûlullahın (aleyhisselâm) has okçularından idi. Âsım bin Sabit (radıyallahü anh) Uhud’da, Resûlullahın (aleyhisselâm) yanından bir an ayrılmayan ve O’nunla beraber sebat eden ve ölseler dahi Peygamberimiz’den (aleyhisselâm) ayrılmamak üzere bîat eden bahtiyarlardandı. Bu gazâda müşriklerin sancaktarlarından Müsâfi’ bin Talha ile kardeşi Haris bin Talha’yı ok ile öldürdü. Bunların anneleri Selâfe binti Sa’d, Hazreti Âsım’ın kafatasından şarap içmeğe nezr ederek yemîn etti ve Onun başını

kendisine getirene yüz deve vermeği va’d etti. Lıhyanoğulları, Adal ve Kare kabilelerine giderek; zekâtlarını teslim almak ve İslâmiyeti öğretmek için Eshâb-ı kiramdan bazılarını göndermesi için Peygamberimize (aleyhisselâm) aracı olarak haber vermelerini istediler. Asıl maksatları ise “Gelecek olan Eshâb’dan bazılarını, öldürülen adamımız Hâlid bin Süfyân yerine öldürür, intikamımızı alırız. Diğerlerini de Mekke’ye götürür Kureyş’e satarız. Kureyş’in Bedir’de öldürülen adamlarına karşı Muhammed’in Ashâbı’ndan kendilerine getirilecekleri işkence ile öldürmeleri kadar hoşlarına gidecek bir şey yoktur” dediler. Adal ve Kare kabilesinden altı (veya yedi) kişi Medine’ye gelerek Peygamberimize (aleyhisselâm): “Yâ Resûlallah, İslâmiyet, kabilemiz içinde yayılmaya başladı. Eshâbından bazılarını bizimle beraber gönder de onlar bize İslâmiyeti anlatsınlar. Kur’ân-ı kerîmi ve şeriatı öğretsinler” diye ricada bulundular.
Peygamberimiz Uhud’dan sonra Kureyş müşriklerinin ne yaptıklarını, yeni bir hücum hazırlığı içinde olup olmadıklarını araştırmak ve ona göre tedbir almak üzere; Eshâb’dan bazılarını araştırma ve istihbaratla vazîfelendirip, Mekke’ye göndermeye hazırlamış bulunuyordu. Bu birlikde on kadar Sahâbî bulunup isimleri bilinenler şunlardır: Mersed bin Ebî Mersed, Hâlid bin Bükeyr, Âsım bin Sabit, Abdullah bin Târık, Hubeyb bin Adiy, Muattib bin Ubeyd, Zeyd bin Desinne (radıyallahü anhüm ecmaîn). Bunların emirleri Âsım bin Sabit (radıyallahü anh) olup, hicretin dördüncü yılı safer ayında davetçilerle birlikte Medine-i Münevvere’den yola çıktılar. Bu kâfile Hicaz bölgesinde Hüzeyl’lilere âit bir su başı olan Recî’e geldiklerinde kendilerini götürenlerin ihânetine uğradılar. Buraya kadar geceleri yol alıp gündüzleri gizlenmek sûretiyle seher vakti gelmişler, namazlarını kılmışlar ve orada Medine’den yanlarına azık olarak aldıkları iyi cins Medine hurması yiyerek çekirdeklerini de oraya atmışlardı. Oradan ayrıldıkları zaman, Hüzeyl kabilesinden çobanlık yapan bir kadın hayvanlarını sulamak için Recî’ suyuna uğramış, oradaki hurma çekirdeklerini görünce bunların Medine hurması olduğunu anlamış ve kabilesine haber vermişti. Bu sırada Eshâb dağda gizlenmişlerdi. Kendilerini davet edenlerden birisi de bir bahâne ile ayrılmış ve Lıhyanoğullarına haber vermişti.
Lıhyanoğullarından, yüz kadarı okçu olmak üzere ikiyüz kişi Eshâb-ı kiramı

(radıyallahü anh) aramaya başladılar. Recî' suyu başına geldiklerinde Eshâb'ın yanlarına azık olarak aldıkları ve yedikleri hurma çekirdeklerini buldular, (Medine hurmasının çekirdeği küçük ve ince uzundur) bunların Eshâb-ı kirama âit olduğunu anlayıp, izlerini takip etmeye başladılar. Nihâyet Âsım bin Sabit (radıyallahü anh) ve arkadaşlarını dağın tepesinde buldular, etrâflarını çevirdiler. Bu arada on Sahabînin ahvâlini müşriklerin başı Süfyân'a haber veren şahıs, küffar tarafına geçti. Eshâb-ı kiram o anda hileyi anlayıp aldatıldıklarını bildiler. Eshâb-ı kiram kılıçlarını çektiler ve harb etmeğe karar verdiler. Bunu anlayan kâfirler Eshâb-ı kiramı kandırmaya çalışıp, "Eğer yanımıza inerseniz, hiç birinizi öldürmeyeceğiz. Kesin söz veriyoruz. Vallahi sizleri öldürmek istemiyoruz. Fakat size karşı Mekkelilerden fidye koparmak istiyoruz" dediler. Âsım bin Sabit, Mersed bin Ebî' Mersed ve Hâlid bin Ebî Büheyr. "Hiç bir zaman müşriklerin ne sözlerini ne de akidlerini kabûl ederiz" diyerek müşriklerin tekliflerini reddettiler. Âsım bin Sabit (radıyallahü anh) "Ben hiç bir zaman müşriklere el sürmemeğe ve himâyelerini kabûl etmemeğe yemîn ettim, sözüm vardır. Vallahi kâfirlerin himâyelerine ve sözlerine kanarak aşağı inmem ve kâfirlere teslim olmam" dedi. Ellerini açtı "Allahım Peygamberini durumumuzdan haberdar et" diyerek duâ etti. Allahü teâlâ, Hazreti Âsım'ın duâsını kabûl buyurdu ve Resûlullah (aleyhisselâm), onlardan haberdar oldu.

Âsım (radıyallahü anh) müşriklere "Biz ölmekten korkmayız. Çünkü dinimizde basiretliyiz (ölünce şehîd olur cennete gideriz)" buyurdu. Süfyân "Ey Âsım, kendini ve arkadaşlarını zayi etme teslim ol" diye bağırdı. Âsım bin Sabit (radıyallahü anh) ok atmak sûretiyle cevap verdi. Ok atarken:

Ben güçlüyüm hiç eksiğim yok.
Yayımın kalın teli gerilmiştir.
Ölüm hak, hayat boş ve geçicidir.
Mukadderatın hepsi başa gelicidir.
İnsanlar er-geç Allaha rücû' edicidir.
Eğer ben sizinle çarpışmazsam anam (üzüntüsünden) aklını kaybeder.

Mısralarını okuyordu. Âsım'ın (radıyallahü anh) sadağında yedi ok vardı: Attığı her ok ile bir müşriki öldürdü. Oku bitince bir çok müşriği mızrağıyla

delik deşik etti. Öyle bir an oldu ki mızrağı da kırıldı. Hemen kılıcını sıyırdı, kınını kırıp attı. (Bu ölünceye kadar döğüşeceğim, teslim olmayacağım mânâsına gelirdi.) Sonra da: “Ey Allahım ben (bugüne kadar) senin dînini hıfz ettim (sakladım). Senden bu günün sonunda benim etimi (vücudumu) koruyup, hıfzetmeni niyaz ediyorum”, diye duâ etti. Çünkü Uhud’da öldürdüğü iki kardeş olan Haris ve Mûsâfi’ bin Talha’nın anneleri Hazreti Âsım’ın kafatasında şarap içmeğe yemîn etmiş ve kafasını getirene yüz deve vermeği va’d etmişti. Müşrikler bunu biliyorlardı. Âsım bin Sâbit’in (radıyallahü anh) Allah, Allah nidaları diğer Eshâb’ın nidaları dağları inletiyordu, ikiyüz kişiye karşı on mücâhid ölesiye çarpışıyor, yanlarına yaklaşanlar yaptıklarının cezasını görüyorlardı. Âsım (radıyallahü anh) en sonunda iki ayağından yaralanıp yere düştü. Kafirler, Âsım bin Sâbit’ten (radıyallahü anh) o kadar korkmuşlardı ki yere düşünce dahi yanına yaklaşamadılar uzaktan ok atarak şehîd ettiler. O gün orada mevcût bulunan on Sahâbîden yedisi şehîd oldu, üçü de esîr edildi. Lıhyanoğulları Sülâfe binti Sa’d’a satmak için Âsım bin Sâbit’in (radıyallahü anh) başını kesmek istediler. Fakat Allahü teâlâ, Hazreti Âsım bin Sâbit’in duâsını kabûl buyurdu ve mübârek cesedine müşrikler el süremediler. Allahü teâlâ bir arı sürüsü gönderdi. Bulut gibi Âsım bin Sâbit’in (radıyallahü anh) üzerinde durdular. Hiç bir müşrik yanına yaklaşamadı. “Bırakın akşam olunca arılar onun üzerinden dağılır, biz de başını keser alırız” dediler. Akşam olunca Allahü teâlâ hiç yoktan bir yağmur gönderdi. Görülmemiş bir yağmur yağdı. Sel geldi ve Âsım bin Sâbit’in (radıyallahü anh) mübârek cesedini alıp götürdü. Cesedin nerede olduğu bilinemedi. Ne kadar aradılarsa da bulunamadı. Bunun için müşrikler Âsım bin Sâbit’in (radıyallahü anh) hiçbir yerini kesmeye muvaffak olamadılar. Arıların, Âsım’ı (radıyallahü anh) korudukları hâdisesi zikredildiği zaman Hazreti Ömer (radıyallahü anh): “Allahü teâlâ elbette mü’min kulunu muhafaza eder. Âsım bin Sabit, sağlığında da müşriklerden nasıl korundu ise Allahü teâlâ da ölümünden sonra onun cesedini muhafaza edip müşriklere dokundurmadı” buyurdu. Bunun için Âsım bin Sabit (radıyallahü anh) anılırken “Arıların koruduğu kimse” diye anılırdı.

1) Hilyet-ül-Evliyâ cild-1, sh. 110
2) Tabakât-ı İbn-i Sa’d cild-3, sh. 462
3) El-İsâbe cild-2, sh. 244
4) Kâmûs-ül-A’lâm cild-4, sh. 3045
5) El-A’lâm cild-3, sh. 248

www.ehlisunnetbuyukleri.com